

(ingekomen 25 juli 2011)

Het bestuurlijke landschap in de Randstad is momenteel volop in beweging terwijl de gemeente Leiden zich nogal angstvallig stil lijkt te houden. D66 ziet graag dat Leiden zich op dit vlak meer naar buiten keert en een (pro)actievere rol gaat vervullen in de discussie over de bestuurlijke toekomst van de Randstad, die na de zomer in menig provincie- en gemeentehuis de agenda zal gaan beheersen. D66 signaleert een aantal ontwikkelingen en legt u dienaangaande op grond van artikel 45 van het Reglement van orde voor de gemeenteraad de volgende vragen voor.

Leiden en omstreken

De wisseling van burgemeester is in verschillende buurgemeenten aanleiding om zich opnieuw te oriënteren op de samenwerking in de regio en op de eigen bestuurlijke toekomst. In Leiderdorp heeft de commissaris van de koningin gepleit voor een burgemeester die een discussie over schaalvergroting (gemeentelijke herindeling) aanzwengelt. In Noordwijk zal de waarnemend burgemeester na de zomer soortgelijke besprekingen voeren met de raad om tot een agenda voor de bestuurlijke toekomst van Noordwijk in en met de regio te komen. De gemeenten Alphen aan den Rijn, Boskoop en Rijnwoude hebben onlangs besloten met elkaar te fuseren. Ook in de Duin- en Bollenstreek worden verkenningen van deze aard uitgevoerd.

Bovendien zien we dat in de regio, onder druk van de rijksbezuinigingen en decentralisatiegolf, ambtelijk steeds meer diensten samenwerken of fuseren. Zo deelt Leiden de Sociale Dienst met Leiderdorp en heeft onze gemeente samen met Oegstgeest, Leiderdorp en Zoeterwoude een Shared Service Centrum ingericht. Deze maand werd bekend dat Leidschendam-Voorburg, Voorschoten en Wassenaar eveneens hun interne dienstverlening gezamenlijk gaan inrichten.

Antwoord van Burgemeester en Wethouders

(ingezonden 11 oktober 2011)

1. Hoe duidt u de hierboven beschreven ontwikkelingen?

De ontwikkelingen in de regio (Leidse regio, Holland Rijnland, Zuidvleugel en Randstad) kunnen zich verheugen in de voortdurende aandacht van ons college. Daarbij is het voor ons telkens de vraag wat de gevolgen zijn van dergelijke regionale ontwikkelingen voor onze stad en stedelijke agglomeratie. Wij analyseren dergelijke ontwikkelingen vanuit de grondhouding dat we streven naar een zo sterk mogelijke positie van stad en regio in grotere verbanden. Als centrumstad beschouwen wij het ook als onze verantwoordelijkheid dergelijke thema's blijvend te agenderen in onze (bestuurlijk en ambtelijke) regionale overleggen. Aan de hand van ambtelijke discussienotities heeft ons college in de periode november 2010 tot april 2011 intensief gesproken over de bestuurlijke toekomst van onze regio in de Randstad. Dit naar aanleiding van ontwikkelingen als schaalvergroting in Zuid-Holland, het regeerakkoord en de provinciale verkiezingen. De vragen die u stelt, lijken zijn in de genoemde notities geanalyseerd. Graag maken wij u in onze antwoorden deelgenoot van de opvattingen van ons college.

Omvang doet ertoe.

U vraagt om duiding van de door u gesignaleerde ontwikkelingen. Dat het aandachtsgebied van bestuurlijke ontwikkelingen een dynamische is, blijkt eruit dat in de Bollenstreek naast de gemeente Noordwijk, zoals u hierboven schetst, ook de gemeenten Hillegom en Lisse een waarnemend burgemeester hebben of krijgen, die als specifieke opdracht het onderzoeken van intensivering van de samenwerking heeft.

Door de provincie Zuid-Holland is op 19 september jl meegedeeld dat gedeputeerde staten een herindelingsprocedure starten van de gemeenten Waddinxveen en Gouda, waarbij ook de gemeente Zuidplas op eigen verzoek wordt betrokken.

Het doel van vrijwel alle fusies is meer bestuurlijke slagkracht te ontwikkelen, kwaliteit van bestuur en organisatie (dienstverlening) verhogen en uitvoeringskosten te reduceren. Omvang doet ertoe in bestuurlijk Nederland. Bestuurders van grotere gemeenten vertegenwoordigen veelal grotere belangen, beschikken over meer middelen, hebben betere toegang tot andere beslissers zoals hogere overheden en zijn betere gesprekspartners voor bedrijven. Veelal beschikken grotere gemeenten over een beter toegerust ambtelijke organisatie en zijn daardoor slagvaardiger bij het realiseren van beleid.

De achterliggende vijf jaren zijn nieuwe gemeenten om ons heen ontstaan, zoals Katwijk (60.000 inwoners) en Teylingen (36.000) in 2006, Kaag en Braassem (25.000) en Nieuwkoop (26.000) in 2009, Zuidplas (40.000) in 2010 en Bodegraven-Reeuwijk (33.000) in 2011.

De nieuwe gemeente die in 2013 ontstaat door Alphen aan den Rijn, Rijnwoude en Boskoop zal 105.000 inwoners omvatten. Gouda en Waddinxveen hebben samen 96.000 inwoners. Met de gemeente Zuidplas erbij zou zelfs een gemeente van 135.000 inwoners ontstaan, de derde gemeente van Zuid-Holland.

Veelal staan deze gemeenten voor grote ontwikkelopgaven, die het vermogen van een kleine gemeente te boven gaan. Bij realisatie van de geplande opgaven is toename van het inwonertal te verwachten.

De algemene uitkering uit het Gemeentefonds is o.a. gekoppeld aan de relatieve grootte van Leiden t.o.v. de haar omringende buurgemeenten. Indien de centrumfunctie afneemt door de groei van de omliggende gemeenten, daalt de algemene uitkering. De gemeenten Voorschoten, Wassenaar en Leidschendam-Voorburg hebben enige tijd geleden een intentieuitspraak tot intensivering van de onderlinge samenwerking ondertekend. De samenwerking tussen de sociale diensten is daarvan één van de eerste resultaten. Daarnaast hebben Voorschoten en Wassenaar hun ambtelijke organisatie op het terrein van interne bedrijfsvoering al in vergaande mate samengevoegd. De drie gemeenten samen vertegenwoordigen 123.000 inwoners. Naar aanleiding van het voornemen tot samenvoeging van de sociale diensten heeft ons college begin mei 2011 een brief gezonden aan de Voorschotense raad en college van burgemeester en wethouders. Samenwerking op dit terrein heeft gevolgen voor de reeds bestaande samenwerking van Voorschoten in de Leidse regio. Wij hebben Voorschoten gevraagd (per brief van 3 mei 2011) intensivering van de samenwerking in de Leidse regio eveneens te onderzoeken. Helaas is de Voorschotense raad hier niet op ingegaan.

Bonbonnotitie

De Leidse visie op regionale samenwerking is vastgelegd in de notitie “Regionaal Partnerschap en Leiderschap”, die gezien de afbeelding op de voorzijde ook wel ‘bonbonnotitie’ wordt genoemd. De beleidskaders hieruit zijn door uw raad vastgesteld op 25 september 2009 (09.0086). <http://bit.ly/bonbonleiden>. De hoofdlijn van deze visie is een keuze voor operationele samenwerking op het niveau van de Leidse regio en strategische samenwerking op het niveau van Holland Rijnland.

U start de inleiding op uw vragen met te stellen dat het vanuit de gemeente Leiden angstvallig stil is op het dossier van bestuurlijke ontwikkelingen in de Randstad. Uit zowel het bovenstaande als hetgeen hieronder volgt, kunt u concluderen dat de

betrokkenheid bij deze ontwikkelingen pro-actief en intensief is.

2. Vindt u dat de regionale opgaven, de bestuurskracht en het financieel perspectief van de gemeenten in Leiden en omstreken een discussie over versterkte gemeentelijke samenwerking dan wel herindeling rechtvaardigen?

De discussie over versterking van gemeentelijke regionale samenwerking wordt al vele jaren gevoerd. Het is daarbij volstrekt geen vraag meer óf samenwerking nodig is. De discussie gaat voornamelijk over de snelheid, de schaal en het takenpakket waarop samengewerkt wordt. Het ontstaan van Holland Rijnland in 2004 als fusieresultaat van de gemeenschappelijke regelingen Leidse regio en de Duin- en Bollenstreek vloeit voort uit een discussie eind vorige eeuw dat de opgaven waarvoor onze regio zich gesteld zag, een groter schaalniveau vereiste. Het is ook dankzij de Holland Rijnlandsamenwerking dat een project als de Rijnlandroute gerealiseerd kan worden. Dat was anders vrijwel ondenkbaar.

De realisatie van Servicepunt71, de gezamenlijke sociale dienst met Leiderdorp, gezamenlijke inkoop van WMO-huishoudelijke hulp, gezamenlijke inkoop van subsidieadvies, inkoopcontracten tussen Leiden met diverse gemeenten op het terrein van monumentenzorg/ archeologie en de belastingsamenwerking (BSGR), zijn allen succesvolle voorbeelden van resultaten waartoe discussie over samenwerking heeft geleid.

Het is naar ons oordeel dan ook niet zozeer de bestuurskracht of het financieel perspectief van gemeenten dat een hernieuwde discussie over samenwerking vraagt. Veel meer zijn de veranderingen op het schaalniveau van de Randstad hiertoe aanleiding. Bij andere vragen zullen wij daar dieper op ingaan.

Alle gemeenten in de Leidse regio hebben in de achterliggende jaren een onderzoek gedaan naar hun bestuurskracht. Allen hebben wij van de onderzoekers aanbevelingen meegekregen. In alle gevallen is in de advisering aandacht besteed aan de samenwerking met regiogemeenten. Naarmate een gemeente een betere 'blik naar buiten' tentoonspreidde, had dit positieve effecten op de beoordeling van de bestuurskracht.

Alle gemeenten in de Leidse regio hechten zeer aan hun zelfstandige positie. Tijdens de laatste gemeenteraadsverkiezingen is dat voor veel partijen reden geweest dit expliciet uit te spreken. Uit de bestuurskrachtonderzoeken blijkt dat deze zelfstandigheid prima realiseerbaar is, mits op gebieden waarin de organisatie kwetsbaar is, wordt samengewerkt. Dit is bepalend voor de grote bereidheid van onze buurgemeenten om intensieve samenwerking op veel beleidsterreinen te onderzoeken en aan te gaan. Wij hebben geen signalen van onze buurgemeenten ontvangen dat zij herindeling zouden overwegen, gezien hun analyse van de bestuurlijke toekomst. Ook ons college is overtuigd van de noodzaak tot intensieve samenwerking en heeft geen behoefte aan een discussie over herindeling

3. Vindt u dat Leiden zou moeten aanhaken op deze discussie en deze waar nodig zou kunnen faciliteren?

Bestuurlijk en ambtelijk zijn we al vele jaren actief betrokken bij de regionale opgaven en vraagstukken van regionale samenwerking. Uw raad heeft dit thema inmiddels naar zich toegetrokken, hetgeen heeft geleid tot gestructureerd overleg tussen de delegaties van AB-leden van Holland Rijnland van de gemeenten in de Leidse regio en de bijeenkomsten van de vijf raden op 30 augustus jl. Door het initiatief tot uitnodigen te nemen en de daadwerkelijke organisatie van de bijeenkomst door uw griffie heeft u meer gedaan dan faciliteren. Naar ons oordeel

is hiermee een zeer goede invulling gegeven aan uw eigen verantwoordelijkheid om regionale samenwerking inhoud en vorm te geven. Wij zijn zeer geïnteresseerd in de vervolgstappen.

4. Wat betekent het voor de positie van Leiden als buurgemeenten onderling nauwer gaan samenwerken of fuseren?

Om onduidelijkheid te voorkomen is het goed om enkele begrippen te definiëren. Onder buurgemeenten verstaan wij de gemeenten die direct grenzen aan Leiden. Dat zijn de Leidse regiogemeenten (Leiderdorp, Oegstgeest, Voorschoten en Zoeterwoude) Katwijk en Teylingen. Deze gemeenten maken eveneens deel uit van de regio Holland Rijnland, die bestaat uit 15 gemeenten. In onze analyse van bestuurlijke ontwikkelingen kijken we daarnaast nog breder: de Zuidvleugel van de Randstad, het Groene Hart en de Randstad als geheel, zijn daarbij schaalniveaus waarop we de ontwikkelingen volgen.

Bij de beantwoording van vraag 1 hebben wij enkele ontwikkelingsrichtingen geschetst. Schaalvergroting om ons heen betekent een relatieve verzwakking van de Leidse positie in Zuid-Holland. Dit geldt niet alleen voor Leiden, maar nog sterker voor de kleinere buurgemeenten. Wanneer buurgemeenten zich afkeren van Leiden en als toekomstperspectief een fusie met een andere (grotere) gemeente als eindbeeld zien (zoals Voorschoten), zorgt dat voor een ‘beknelling’ van de stad. Een fusie in de Bollenstreek resulteert in een gemeente groter dan Leiden. Een heringedeelde gemeente rond Alphen aan den Rijn kan met een lichte groei eveneens onze Sleutelstad in inwoneraantal voorbij streven. Wanneer daarnaast ook Gouda en omgeving het echt grootschalig aanpakt, is Leiden de achtste of negende stad van de provincie.

Dit heeft gevolgen voor uitkeringen uit het gemeentefonds, onderlinge verhoudingen in de regio (zoals DB-posities in samenwerkingsverbanden, Veiligheidsregio e.d.), en invloed op beleid van hogere overheden.

Naar ons oordeel is er voor de Leidse regio veel aan gelegen om als een sterke netwerkstad op te trekken. Dit is ook het beeld dat wij reeds in de ‘bonbonnotitie’ geschetst hebben. Gebruik makend van elkaars kracht, in nauwe samenwerking op zoveel mogelijk terreinen, maar zeker ook door goede bestuurlijke en politieke contacten, zo krachtig mogelijk als eenheid naar buiten treden. Samen vormen we niet alleen de derde stad/stedelijk gebied van Zuid-Holland, maar ook op nationaal niveau zijn er weinig steden die groter zijn. Waar schaalgrootte er toe doet, weegt dit zwaar. Wij zijn van mening dat intensieve samenwerking veel van alle betrokkenen (raad, college, ambtelijke organisatie, partners in de stad) vraagt. Door goede samenwerking zijn naar ons oordeel echter sneller resultaten te behalen dan via de weg van herindeling. Dat is ook de reden dat ons college vol inzet op de samenwerkingsweg.

5. Is samenwerking tussen en fusie van ambtelijke diensten wat u betreft een eindstation of eerder een opmaat naar verdergaande bestuurlijke samenwerking of fusie?

Geen enkel model is een eindstation. Wanneer fusie van ambtelijke diensten in een gemeenschappelijke regeling tot gewenste resultaten leidt, waarom zou dat veranderd moeten worden? Daarnaast zien we in Nederland gemeenten die tien tot twintig jaar geleden zijn heringedeeld en nu opnieuw niet in staat zijn hun bestuurlijke verantwoordelijkheden waar te maken en opnieuw opgaan in een groter geheel. Het is telkens zoeken naar de beste oplossing voor een vraagstuk.

Wel hebben we in de ‘bonbonnotitie’ uitgesproken dat het niet wenselijk is een

lappendeken van samenwerkingsverbanden op te zetten met een groot aantal uiteenlopende partijen. Om die reden is als kader vastgesteld dat operationele samenwerking alleen met de gemeenten in de Leidse regio wordt aangegaan. Naarmate bestuurders van dezelfde gemeenten op uiteenlopende dossiers samenwerken, groeit daardoor het onderling vertrouwen, dat een belangrijke basis is voor het openbaar bestuur. Ook verminderd de bestuurlijke drukte en ontstaat voor zowel bestuurders als toezichhouders (raden) een overzichtelijker speelveld. Ons ideaalbeeld in regionale samenwerking is een sterke netwerkstad van vijf gemeenten (Leiden, Leiderdorp, Oegstgeest, Voorschoten en Zoeterwoude) die vanuit een zelfstandig positie zoveel en zo intensief mogelijk samenwerken. Elke gemeenten heeft zijn bijzondere kwaliteiten die ingezet kunnen worden voor het geheel van ons stedelijke gebied.

6. Wat zijn voor Leiden, grosso modo, de voor- en nadelen van bestuurlijke schaalvergroting?

Deze vraag is vrijwel onmogelijk te beantwoorden. Wat voor- en nadelen zijn, hangt sterk samen met politieke opvattingen over wat wenselijk en onwenselijk is. Wij verwijzen naar literatuur over het onderwerp herindeling of gemeentelijke fusie. Afwegingen over voor- en nadelen zijn sterk gebaseerd op aannames die moeilijk te verifiëren zijn. Wanneer een gemeente is heringedeeld kan niet meer geweten worden hoe deze gemeente zich als zelfstandige entiteit zou hebben ontwikkeld. Naarmate op voorhand meer overeenstemming is over de gezamenlijke opgave van een gebied, en over de inschatting van onvoldoende bestuurskracht dit waar te maken, is de tevredenheid over de oplossing van fusie veelal groter.

7. Wie zou hiertoe het initiatief kunnen of moeten nemen?

Wij hebben er geen behoefte aan een discussie over herindeling te starten. Wel zijn wij van mening dat intelligenter kan worden samengewerkt. Botsingen tussen gemeenten over bepaalde beleidsoplossingen, in het bijzonder infrastructuur, kunnen voorkomen worden door vanaf de start van een denkrichting, probleemanalyse of probleemaanpak samen op te trekken en de onderlinge communicatie te blijven voortzetten gedurende het gehele traject.

8. Welke aanknopingspunten biedt het nieuwe 'Beleidskader gemeentelijke herindeling' van de minister van Binnenlandse Zaken d.d. 12 juli 2011 (Kamerstuk 28750, nr. 28) volgens u?

Geen. Het beleidskader gaat uit van het standpunt dat herindeling van onderop moet komen, dus vanuit de gemeenten die een fusiewens hebben. De rol van de provincie wordt met dit beleidskader teruggedrongen, hoewel het zeer onduidelijk blijft wanneer de provincie wel zelf kan ingrijpen en herindeling mag afdwingen. Ook in het verleden bleek de interpretatie van dit uitgangspunt vaak pas bij kamerbehandeling van een wetsvoorstel tot herindeling.

9. Is de gemeente Leiden voldoende toegerust – steady and ready – om op termijn tot schaalvergroting over te gaan en zo ja onder welke voorwaarden?

Deze vraag is niet te beantwoorden. Schaalvergroting kan zich in veel gedaanten voordoen. Het maakt nogal uit of schaalvergroting betekent dat één gemeente zich bij Leiden aansluit of dat een hele regio fuseert. De Wet Algemene regels bij herindeling (Arhi) voorziet in een onderzoekperiode om op dergelijke vragen antwoord te geven. Mocht een dergelijke vraag zich voordoen dan achten wij ons zeker in staat om welke uitdaging dan ook het hoofd te bieden.

Schaalvergroting is niet dé oplossing voor bestuurlijke vraagstukken. Elke gemeente, van welke omvang dan ook, werk samen met buurgemeenten, regiogemeenten of in andere samenwerkingsverbanden. Zo werken wij vanuit Leiden ook samen met Delft en Rotterdam op het terrein van kenniseconomie (Medical Delta), werken we samen met de Nederlandse universiteitssteden op het terrein van topsectoren, campusontwikkeling, regionale economische ontwikkelingen, studentenhuisvesting en internationalisering. Daarnaast zijn er samenwerkingsverbanden als de G32.

10. Bent u bereid dat nader te onderzoeken? Zo nee, waarom niet?

Wij achten het niet opportuun dit te onderzoeken. De redenen vindt u in voorgaande antwoorden. Wij kiezen voor een benadering van een samenwerkende netwerkstad.

Leiden en de regio Holland Rijnland

Nauwere samenwerking of gemeentelijke herindeling zal onmiskenbaar een weerslag hebben op het functioneren van de regio Holland Rijnland, nu (nog) een 'gemeenschappelijke regeling' bestaande uit vijftien gemeenten. In dit verband is van belang dat de minister van Binnenlandse Zaken beleid heeft aangekondigd om het aantal bestuursniveaus terug te brengen tot de traditionele vier (rijk, provincie, gemeente en waterschap) en andere tussenvormen zoals de deelgemeente, de wgr-regio's en andere vormen van bestuurlijke institutionalisering op te heffen.

11. Wat betekent de gemeentelijke herindeling van –in elk geval– Alphen aan den Rijn e.o. voor het krachtenveld in Holland Rijnland en de positie van Leiden daarin?

Om misverstanden te voorkomen: het is niet correct te stellen dat het kabinet streeft naar opheffing van de Wgr-regio's (waarvan Holland Rijnland er één is). Wél zullen de Wgr-plus-regio's worden opgeheven. Dit zijn zeven stadsregio's (waaronder Haaglanden en Rotterdam-Rijnmond) die tot nog toe meer bevoegdheden en middelen kregen toebedeeld vanuit de Rijksoverheid. Deze status zal worden opgeheven. Het is mogelijk dat tussen het moment dat deze antwoorden worden vastgesteld en u deze leest de minister van Binnenlands Zaken en Koninkrijksrelaties zijn plannen op dit dossier heeft gepresenteerd. Hoe het ook zij, de positionering van Holland Rijnland verandert niet.

Een fusie van Alphen aan den Rijn, Rijnwoude en Boskoop betekent dat de regio Holland Rijnland groter wordt, mits de nieuwe gemeente zich bij Holland Rijnland aansluit. Boskoop maakt immers nu geen deel uit van dit samenwerkingsverband. Daarnaast betekent het een reductie van het aantal deelnemers met één. Voor de balans in de samenwerking levert het één kleinere 'speler' minder en één grotere meer op. Interessant is dat met deze nieuwe gemeente opnieuw een sterk tuinbouwcluster (Greenport) in de regio vertegenwoordigd is. Wij verwachten dat dit de kracht van de gehele regio ten goede komt. Het grootste deel van deze Nederlandse topsector is dan namelijk in de regio aanwezig. In het regionale krachtenveld zal Alphen aan den Rijn naar verwachting een sterker speler worden. Omvang doet er immers toe. Dit kan onder andere een meerwaarde hebben voor de samenwerkingskracht in het Groene Hart (agrarisch-, natuur- en recreatiebelang) en gebiedsontwikkeling in de Oude Rijnzone en daarmee voor deze belangen op de schaal van de Randstad.

Voor de positie van Leiden zien we geen directe gevolgen. Kleine(re) gemeenten ervaren sneller dat hun relatieve positie in het krachtenveld afneemt bij het ontstaan van grote spelers. De samenwerking in Holland Rijnland kenmerkt zich echter door grote betrokkenheid van alle gemeenten, waarbij de belangen van kleine gemeenten niet ondergeschikt zijn aan die van grote gemeenten. Onderling vertrouwen is een duurzamer garantie op succes dan de macht van het getal.

12. Blijven de evenwichtige regionale bestuurlijke verhoudingen geborgd?

Zie de beantwoording bij vraag 11, laatste gedeelte.

13. Wat zou het beleidsvoornemen van de minister betekenen voor de gemeenschappelijke regeling Holland Rijnland? En wat voor de samenwerking tussen gemeenten?

Geen gevolgen, zie antwoord bij vraag 11.

14. Vindt u dat bij gemeentelijke herindelingen ook in Holland Rijnland-verband getoetst moet worden of er voldoende bestuurlijk draagvlak bestaat?

De wet Arhi voorziet in de procedure rondom gemeentelijke herindeling, inclusief consultatie van buurgemeenten. Het beleidskader van de minister geeft daarop aanvullende richtlijnen/procescriteria over draagvlak, regionale samenhang en bestuurlijke verhoudingen in de regio. Naar ons oordeel is hiermee een goede procesgang voldoende gewaarborgd.

Leiden en de provincie Zuid-Holland

Ook op het provinciale bestuursniveau werpen ontwikkelingen hun schaduw vooruit. In het regeerakkoord is afgesproken dat het kabinet met een voorstel komt tot opschaling van de provincies in de Randstad. Verder wordt een nog te vormen Randstedelijke Infrastructuurautoriteit in het vooruitzicht gesteld. In het coalitieakkoord van Zuid-Holland is te lezen dat de provincie positief staat tegenover een discussie over de provinciegrenzen en dat zij de Randstedelijke Infrastructuurautoriteit als een samenwerkingsverband tussen rijk en provincies definieert. De provincie is voor Leiden een belangrijke partner als het gaat om projecten op het gebied van verkeer en vervoer.

15. Wat verwacht u van de discussie over de provinciegrenzen?

16. Welke voor- en nadelen ziet u voor Leiden als de randstedelijke provincies worden opgeschaald en de grenzen tussen Noord- en Zuid-Holland zouden verdwijnen?

Wij zien uit naar de brief van de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties over de toekomstige structuur van de Randstad. Deze brief zal duidelijkheid bieden over het kabinetsstandpunt inzake de opheffing van Wgr-plusregio's, Randstadstructuur, metropoolregio's e.d. Momenteel is wel duidelijk dat gekozen wordt voor een 'vleugel'-benadering: een Noordvleugelautoriteit en een Zuidvleugelautoriteit. Over de precieze inrichting van deze bestuursorganen zal de kabinetsbrief duidelijkheid moeten bieden. Het is onduidelijk of dit gevolgen zal hebben voor provinciale grenzen of dat provinciebesturen vertegenwoordigd zijn in deze 'vleugelautoriteit'. Een mogelijkheid is dat de (in ontwikkeling zijnde) metropoolregio's rond Amsterdam enerzijds en Rotterdam-Den Haag anderzijds het schaalniveau van resp. de Noord- en Zuidvleugel worden. Zie over voor- en nadelen het volgende antwoord.

17. Welk belang heeft Leiden bij de vorming van een Randstedelijke Infrastructuurautoriteit?

De Randstad functioneert in toenemende mate als een netwerk van knooppunten met sterke onderlinge afhankelijkheden. De 'brandpunten' van dit netwerk zijn (kennis) steden, kennisregio's. Voor goed functioneren van dit netwerk zijn de verbindingen (auto, OV, maar ook digitale snelweg) cruciaal. Vanuit het Leidse perspectief is één Randstadautoriteit het meest wenselijk. Het verkeerssysteem kent zo'n grote mate van onderlinge afhankelijkheid met een dominante A4-corrider (Amsterdam-

Rotterdam-Antwerpen) dat een vleugelbenadering opnieuw tot suboptimale oplossingen kan leiden. Wanneer de A2-corridor (Amsterdam-Utrecht-Eindhoven) voor het Randstedelijk deel wél onder één autoriteit valt kan dit de concurrerende kracht van West-Nederland verzwakken met alle regionale gevolgen voor handel en transport. Het openbaar vervoer is eveneens gebaat bij een Randstedelijke aanpak. Het huidige project StedenbaanPlus (www.stedenbaan.nl) van de Zuidvleugel is zeer gebaat bij een aanpak zoals RandstadNet (R-Net), (www.ov-bureauandstad.nl) waarbij de provinciegrens niet het eindpunt van het denken betekent. Bezien vanuit een vleugelbenadering in plaats van een Randstadbenadering zijn Leiden en Holland Rijnland vanuit beide vleugels de 'periferie'.

18. Betekent dit dat er meer of minder aandacht zal zijn voor de Leidse (regionale) verkeersknelpunten?

19. Betekent dit dat de provincie Zuid-Holland als bestuurlijke partner op het gebied van verkeer en vervoer minder relevant zal worden en dat Leiden met andere spelers bestuurlijke partnerschappen zal moeten aanknopen?

Voor Leiden en de regio Holland Rijnland is de provincie Zuid-Holland als bestuurlijk partner altijd de belangrijkste bondgenoot geweest op het gebied van verkeer en vervoer, hoewel niet altijd overeenstemming bestond over elke oplossing. Dankzij de opstelling en bestuurlijke kracht van de provincie is de RijnlandRoute tot Rijksprioriteit geworden. Wij zien voor de toekomst hierin geen verandering optreden. De provincie Zuid-Holland is goed op de hoogte van de belangen van de regio en heeft meer dan eens haar waardering uitgesproken voor bijvoorbeeld de regionale OV-visie. Een nieuwe bestuurlijke constructie in de Zuidvleugel is voor Leiden alleen interessant wanneer het provinciaal bestuur daarin vertegenwoordigd is. Van partnerschap met andere partijen zien wij niet direct de voordelen.

20. Welke rol ziet u voor de provincie bij gemeentelijke herindelingen?

Wellicht dat deze vraag meer thuishoort bij het vorig vragenblok. Voor het antwoord verwijzen we naar het antwoord bij vraag 8 en 14.

Leiden en de Randstad

Het kabinet is voorts van plan de stadsregio's (wgr-plus) af te schaffen en, in de Randstad, te vervangen door een metropoolregio Amsterdam e.o. en een metropoolregio Rotterdam/Den Haag. Deze laatste zal zich kunnen onderscheiden met de Rotterdamse haven, Den Haag als internationale hoofdstad van vrede en recht en Greenport Westland als voedselproducent.

Op dit moment is onduidelijk hoe deze metropoolregio's precies worden vormgegeven, welke gemeenten onder hun invloedssferen zullen vallen en welke bevoegdheden zullen worden toegekend. De minister van Binnenlandse Zaken zal na de zomer een nota presenteren. In feite wordt de Randstad definitief opgeknipt in een noordvleugel en een zuidvleugel.

21. Wat betekent de vorming van twee metropoolregio's en het opdelen van de Randstad in een noord- en een zuidvleugel voor Leiden?

Zie antwoord bij vraag 16, 17 en 18.

22. Vindt u dat Leiden aansluiting zou moeten zoeken bij een van deze metropoolregio's? Zo ja, welke metropoolregio heeft uw voorkeur en waarom?

De ontwikkeling van metropoolregio's volgen wij nauwgezet. De betrokkenheid bij beide metropoolregio's is groot. Van oudsher is de betrokkenheid bij de

Zuidvleugel het grootst geweest en dat zal naar verwachting ook zo blijven. De betekenis van Schiphol en omgeving is voor Leiden en Holland Rijnland echter zeer groot. Al langere tijd is er echter een goede inhoudelijke samenwerking met Delft en Rotterdam op het terrein van Life & Health Science (Medical Delta) en participeert Leiden ambtelijk in één van de pijlers van de Metropoolregio Rotterdam-Den Haag (Pijler IV Onderwijs & Innovatie). Voor haar samenwerkingsambities in Zuid-Holland legt de Universiteit Leiden zelf een directe relatie met de metropoolregiovorming. Burgemeester Lenferink is bestuurlijk trekker van het zogenoemde Schaalsprongprogramma Life & Health Science van de Economische Agenda Zuidvleugel.

Wij zoeken naar sterke inhoudelijke samenwerkingsmogelijkheden op Zuidvleugelniveau. Integrale samenwerking op het terrein van Ruimtelijke ordening, Verkeer en vervoer, Natuur & Landschap, Wonen, en de Sociale Agenda wordt vooralsnog niet onderzocht.

23. Bent u van mening dat de identiteit van Leiden (en in bredere zin Holland Rijnland) meer aansluit bij Rotterdam/Den Haag, gezien de aanwezigheid van het Bio Science Park en internationale bedrijven, de internationaal(rechtelijk) georiënteerde Universiteit Leiden, de Hogescholen en de recente vestiging van het hoofdkantoor van de Council of International Schools in onze stad? Zo nee, waarom niet?

Ja.

24. In hoeverre is het relevant voor Leiden dat de universiteiten in Zuid-Holland hebben aangekondigd nauwer te gaan samenwerken, mogelijk uitmondend in een bestuurlijke fusie?

Zie het antwoord bij vraag 22. De samenwerking van de drie universiteiten versterkt de onderlinge betrokkenheid van de steden in de Zuidvleugel.

25. Als u van mening bent dat Leiden zich noch aan Amsterdam noch aan Rotterdam/Den Haag zou moeten verbinden, vindt u dan dat Leiden zich meer dient te oriënteren op de samenwerking met Haarlem en met deze stad en de tussengelegen gemeenten een eigen westvleugel in de Randstad zou moeten vormen als buffer tussen de twee metropoolregio's?

Zie antwoord bij vraag 22.

26. Vindt u in het algemeen dat Leiden meer zou kunnen samenwerken met noordelijker gelegen gemeenten, over de provinciegrens heen?

Samenwerking is een middel bij het bereiken van doelen of het realiseren van een maatschappelijke regionale opgave. Samenwerking kan dan ook met alle mogelijke partners plaatsvinden. Samenwerking met de regio Haarlem bijvoorbeeld draagt niet direct bij aan een gesteld doel van Leiden. Vanuit het perspectief van Holland Rijnland en met name de bollenstreek daarbinnen zijn er wel samenwerkingsopties. Voor de ontsluiting van de noordelijke bollenstreek is samenwerking met Haarlemmermeer zeer relevant en voor de noordelijke uitsluiting van Alphen aan den Rijn via de N207 geldt hetzelfde. Vanuit dat algemene regionale belang worden door het regionaal bestuur en de regiogemeenten contacten onderhouden met deze buurregio's.

Recent informeerden wij u over het samenwerkingsinitiatief van de Nederlandse Kennissteden. Dit is een nationaal (informeel) samenwerkingsverband waarin we majeure gemeenschappelijke opgaven samen oppakken. Zie: <http://bit.ly/kennisstedenNL> (zie ook antwoord bij vraag 9)

27. Hoe kan deze samenwerking worden bewerkstelligd?

Zie het antwoord bij vraag 26.

Leiden en Nederland en Europa

De rijksoverheid heeft de ambitie om van de Randstad een economische, innovatieve topregio van de Europese Unie te maken, een doelstelling die door D66 van harte wordt ondersteund. Wij vinden dat Leiden met zijn Bio Science Park, de Universiteit en de Hogescholen hier een belangrijke factor in kan zijn. De ontwikkeling en internationalisering van het Bio Science Park heeft ook gunstige effecten voor de Leidse economie in het algemeen, vanwege de vele toeleverende en faciliterende diensten waarvan gebruik wordt gemaakt en de extra arbeidsplaatsen die dit kan opleveren.

‘Life Sciences’ wordt momenteel door de rijksoverheid als een van de negen topsectoren benoemd waarin voor Nederland op internationaal niveau ‘belangrijke innovatieve economische ontwikkelingskansen’ liggen (zie de Ontwerp-Structuurvisie Infrastructuur en Ruimte; Kamerstuk 32660, nr. 17). Helaas wordt hierbij niet het Leidse Bio Science Park als landelijk toonaangevend voorbeeld genoemd, maar Health Valley in Nijmegen, het Utrecht Science Park en de TU Delft. Volgens D66 liggen hier nog onbenutte kansen voor het ‘Leiden Bio Science Park’.

28. Wat kan het Leiden Bio Science Park leren van Health Valley Nijmegen, Utrecht Science Park en de TU Delft?

Leiden Bio Science Park is bij de Topsector Health en Life science duidelijk in beeld. De komst van minister Verhagen op 13 september naar Leiden Bio Science Park om daar naast het openen van de Accellerator de Kabinetsreactie te geven op de 10 adviezen van de topteams over de topsectoren onderstreept dat. Leiden Bio Science Park is een landelijk icoon is voor de kenniseconomie. In 2009 is het nog uitgeroepen als beste bedrijventerrein van Nederland. Door Buck Consultants tenslotte is het Bio Science Park genoemd als één van de vier volwaardige scienceparken van Nederland. Dat neemt niet weg dat ook van anderen het nodige geleerd kan worden. De aanpak van starters vanuit de TU Delft is daar een voorbeeld van.

29. Wat is er nodig om het Leiden Bio Science Park te positioneren als landelijk toonaangevend technologiecluster met internationale aantrekkingskracht?

Het Leiden Bio Science Park is dat al op het terrein van Life Science en Health. Om ook in de toekomst te blijven groeien, zijn in het rapport Leiden Bio Science Park 2025 tal van voorstellen gedaan om het huidige momentum te benutten voor een versnelde groei van dit cluster in Leiden.

30. Op welke wijze kan de samenwerking met de gemeenten Delft en Rotterdam – ook tussen universitaire instellingen – hieraan bijdragen?

Deze samenwerking is niet nieuw. Medical Delta bestaat als samenwerking van de kennisinstellingen al geruime tijd. De 3 gemeenten en de Provincie hebben zich daar 2 jaar geleden ook bij aangesloten.

Een van de eerste resultaten is de komst van het Nederlands Centrum voor Elektronen Nanoscopie (NeCEN) naar Leiden. In de lobby was de samenwerking en ook de gezamenlijke “massa” cruciaal. De gemeenten Delft en Rotterdam hebben financieel bijgedragen waardoor de bijdrage van de gemeente Leiden kon worden verminderd. Duidelijk is dat om in Europa en de wereld mee te tellen de schaal van Leiden te klein is, daar tellen alleen regio’s. Interessant van de samenwerking is de complementariteit. Er is weinig overlap en onderlinge concurrentie.

31. Ziet u mogelijkheden om bijdragen uit Europese fondsen aan te vragen om het innovatie- en concurrentievermogen van het Leiden Bio Science Park te stimuleren?

Er zijn in de huidige EU periode tot 2013 3 grote Europese subsidie verworven uit het Europees Fonds voor Regionale Ontwikkeling (Accellerator, NeCEN en Bio Simulation Factory). Er wordt nu gewerkt aan een aanvraag voor Population Imaging. Universiteit en LUMC scoren ook uitstekend in het 7e Kaderprogramma. Medical Delta is penvoerder van een Europees project Health Ties dat met EU subsidie tot stand is gekomen.

Nu al is de gemeente Leiden met haar partners bezig om voor te sorteren op de volgende EU periode van 2014 t/m 2020.

Leidse visie op de Randstad

32. Hoe zal volgens u, de ontwikkelingen overziende, de bestuurlijke kaart van de Randstad er in 2025 uitzien?

Soms zijn bestuurlijke ontwikkelingen een kwestie van slim strategisch denken. Soms is het een kwestie van glazen bol-kijken. Het antwoord op deze vraag behoort tot deze laatste categorie. Onze competenties liggen niet op dat vlak.

33. Hoe wilt u, vanuit de Leidse optiek, dat deze er zal uitzien?

Ons college staat daar neutraal in. De structuur moet dienend zijn aan het doel: wat is goed voor de regionale economie? Meer eenheid in de Randstad, een sterke concurrentiepositie ten opzichte van andere Europese regio's en opkomende landen in andere continenten, zijn voor ons de leidende doelen.

34. Bent u bereid om na de zomer, mede met inachtneming van onze vragen, een (geactualiseerde) strategische visie op regionale/randstedelijke samenwerking op te stellen en deze met de gemeenteraad te bespreken? Zo nee, waarom niet?

Ja.

35. Bent u bereid om dit thema en de Leidse visie te agenderen in de bestuurlijke gremia in de Randstad waaraan de leden van uw college deelnemen? Zo nee, waarom niet?

Ja.